

Vitenskapelig navn: ***Ranunculus reptans* L.**

Norsk navn: **Evjesoleie**

Familie: Ranunculaceae – soleiefamilien

Artsbeskrivelse

Evjesoleie *Ranunculus reptans* er en av de vanligste kortsukuddplantene (isoetidene) i Norge. Arten er en liten puslete flerårig plante som trives på oversvømte strender. Den er en amfibisk art og plantene tåler både å stå i vann og å være tørrlagt (figur 1).

Figur 1. Tørrlagt bestand av blomstrende evjesoleie *Ranunculus reptans*. Bygdin, Oppland. Foto: ©Birna Rørslett.

Stengelen er ugreinnet og krypende og rotslår ved alle leddene (figur 2). Ved hvert ledd er det 1-4 grønne blad. Leddstykkene er karakteristisk bueformete.

Formen på bladene varierer en del, plantene i øvre del av strandsona er ofte smalt ovale (smalt lansettformete), mens plantene som vokser dypere ofte bare har linjeformete, butte blad (figur 3). Undervannsformen står grønn om vinteren og blomstrer ikke.

Figur 2. Karakteristisk bueformete leddstykker. Foto: ©Birna Rørslett.

Figur 3. Typiske bladformer hos evjesoleie. Luftbladene har omvendt spadeformet bladplate med hel bladkant og størst bredde ved midten (øverst). Undervannsformene kan mangle bladplate (nederst). Øverst: Orrevatn, Rogaland. Nederst: Dausjøen, Oslo. Foto: ©Birna Rørslett.

Referanse: Birna Rørslett og Marit Mjelde 2021. Faktaark: *Ranunculus reptans* Evjesoleie. Versjon 1. Fotoflora vannplanter. Norsk institutt for vannforskning.

Blomsterstilken er lang og riflete og hver stilk har bare én blomst. Blomsten er liten, 0,5-1 cm bred, med 5 lysegule, glinsende kronblad (figur 4). Frukten er bred kuleformet med 10-20 smånøtter. Smånøtta er 1,5-2 mm lang med et kort bøyd nebb (figur 5).

Figur 4. Blomstene hos evjesoleie sitter enkeltvis på tynne stilker. De har lys gule og glinsende blomsterblad. Vingersjøen, Kongsvinger. Foto: ©Birna Rørslett.

Figur 5. Frukten består av smånøtter med korte nebb. Foto: ©Birna Rørslett.

Økologi

Evjesoleie inngår i vegetasjonstypen kortskuddstrand, fattig utforming (Fremstad 1997). Den er knyttet til flomsonen, og forekommer på finkornet sediment over eller under vannstands nivå (ned til 1-1,5 m dyp) i oligotrofe-mesotrofe innsjøer og stilleflytende elver. Den er en typisk art på sandig bunn i kalkfattige innsjøer, men ikke så vanlig i de svært kalkfattige vannforekomstene (<1 mg Ca/l).

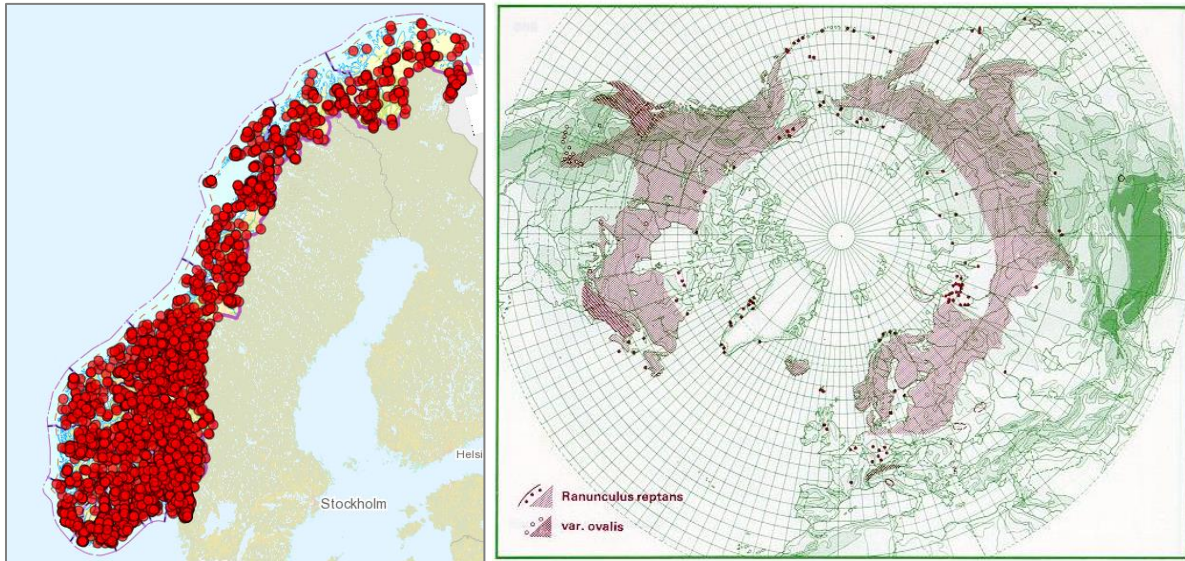
Den er regnet som sensitiv overfor eutrofiering (Direktoratsgruppen vanddirektivet 2018), men kan også finnes rundt vannstands nivå i eutrofe vannforekomster med helofyttfrie strender. Den regnes som sensitiv overfor forsuring, men er tolerant overfor vannstandsregulering.

Planten formerer seg både ved spredning av smånøttene og vegetativt ved løsevne stengelbiter. I og med at planten rotslår ved alle leddene kan den danne store matter i vannkantene, ofte sammen med andre pusleplanter, bl.a. sylblad *Subularia aquatica* og nålesivaks *Eleocharis acicularis*, men ses også sammen med botngras *Lobelia dortmanna*, mjukt brasmegras *Isoëtes echinospora* og rosettplanter av krypsiv *Juncus bulbosus* på grunt vann.

Utbredelse

Evjesoleie er vanlig i hele landet, og i sentrale fjellområder kan den gå opp til over 1300 moh.

Den har en sirkumboreal utbredelse, og er vanlig i Europa, Asia og Nord-Amerika, men mindre vanlig i arktiske og sub-arktiske områder.

Figur 6. Utbredelse av evjesoleie i Norge (artskart.no, hentet 29.11.2019) (venstre) og utbredelse på den nordlige halvkule (Hultén og Fries 1986) (høyre).

Hovedkjennetegn

- Krypene og buformet stengel som rotslår ved alle ledd
- Linjeformete eller smalt lansettformete blad
- Små gule blomster på en lang blomsterstilk, én blomst pr stilk

Forvekslingsarter

Rundt vannstands nivå blomstrer evjesoleie rikelig og de gule blomstene gjør at den er lett å skille fra de øvrige pusleplantene. Hos undervannsformen uten blomster kan bladene være svært korte, men den krypene buformete stengelen er svært karakteristisk. Undervannsformer kan også mangle bladplate, men kjennes da på litt lubne bladstilker med avrundet topp.

Små eksemplarer av grøftesoleie *R. flammula* kan likne på evjesoleie. Grøftesoleie har lansettforma eller eggforma blad som er lengre og bredere enn hos evjesoleie. Bladene kan også ha svak tanning i bladranden. Stengelen rotslår bare i de nedre leddene og er oppstigende eller flytende, i motsetning til evjesoleie som alltid har krypene stengel. Dessuten kan grøftesoleie ha flere blomster på samme blomsterstilk (Schou m.fl. 2017).

Artene hybridiserer, og *R. flammula x reptans* (*R. x levensis* Druce ex Gornall) er antakelig nok så vanlig i Norge, men utbredelsen er svært lite kjent i detalj og hybridene er ikke registrert i Artsdatabanken.no. For utdypende beskrivelse av hybridene, se Gibbs & Gornall (1976).

Hybridene skilles fra *R. flammula* ved at stengelen er finere og rotslår i de fleste leddene og at blomstene står enkeltvis. Den skilles fra *R. reptans* ved å ha større blomster (0,5-1,2 cm) og ofte breiere blad (Lid og Lid 2005). Skuddene lager ikke slike grasiøse buformete ranker som evjesoleien, og mange planter har få utløpere eller stengler som bare rotslår ved basis (figur 7).

Figur 7. *Ranunculus x levensis* (*R. flammula x R. reptans*). Vaulen, Hå. Foto: ©Birna Rørslett.

Pusleplanten sylblad *Subularia aquatica*, som ofte vokser sammen med evjesoleie, har spisse blad i en ryddig rosett og blomsterstilk med flere små hvite blomster. Nålesivaks *Eleocharis acicularis* har nåleformete strå som er hvite nederst, med rødbrune slirer. I motsetning til evjesoleie har nålesivaks underjordiske utløpere.

Evjebrodd *Limosella aquatica* har omvendt spadeformede blad på lange, tynne stilker og små blomster som kommer fra en basal rosett. Bladene er svært butte og er bredest i øvre del. Evjebrodd har samme type bueformete utløpere.

Referanser

Den virtuelle floran. <http://linnaeus.nrm.se/>

Direktoratsgruppa Vanndirektivet 2018. Veileder 02:2018. Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper I Norge. NINA temahefte 12: 1-279.

Gibbs, P.E., Gornall, R.J. 1976. A biosystematic study of the creeping spearworts at Loch leven, Kinross. *New Phytol.* 77: 777-785.

Hultén, E. & Fries, M. 1986. Atlas of North European Vascular Plants north of the Tropic of Cancer. Koeltz Scientific Books, Königstein, 498 s.

Lid, J. & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. Det Norske Samlaget. 6. utg. ved Reidar Elven.

Lindstrøm, E-A., Brettum, P., Johansen, S.W., Mjelde, M. 2004. Vannvegetasjon i norske vassdrag. Kritiske grenseverdier for forsurening. Effekter av kalking. NIVA-rapport Inr. 4821-2004.

Schou, J. C., Moeslund, B., Båstrup-Spohr, L., Sand-Jensen, K. 2017. Danmarks vandplanter. BFN's Forlag.